

بهش: زمانی کوردی.

کۆلیژ: پهروهردە - شه قلاوه

زانکۆ: سه لآحه دین.

بابهت: ره وانبیژی

پۆل: سیییهه

کۆرس: یه کهه

ناوی مامۆستا: کامران ابابکر خضر

سالی خویندن: ۲۰۲۲ - ۲۰۲۳

پەرتووكى كۇرس

Course Book

<p>رەوانىيىتى كامەران اباىكر خضر زمانى كوردى ئىمىل: kamaran.khudhur@su.edu.krd</p>	<p>۱- ناوى كۇرس ۲- ناوى مامۇستاي بەرپرس ۳- بەش / كۆلىژ ۴- پەيوەندى</p>
<p>۳ يەكە ۳ كاتژمىر ..... • لەدايك بووى: پايزى (۱۹۸۸) لە قەزاي شەقلاۋە .. • لە سالى (۲۰۰۷) ناوى لە (زانكۆى سەلاھەددىن - كۆلىژى پەروەردەى بنىات) بەشى زمانى كوردى) دا ھاتتەوہ. • دەرچووى سالى (۲۰۰۹-۲۰۱۰) يە، بە پەلى (يەكەم)ى لە سەر ئاستى بەشى زمانى كوردى و پەلى (سىيەم) لەسەر ئاستى كۆلىژى پەروەردەى بنەپەرتى بەدەستھىناوہ بە نمرەى (۸۱). • لە (دە يەكەمەكانى دەرچووى زانكۆيە لەسەر ئاستى ھەرىمى كوردستان لە (زمانى كوردى) بۆ سالى (۲۰۱۰) . • ناوى لە (تابلوى شانازى) يەكەمەكانى زمانى كوردى تۆماركراوہ. • لە سالى (۲۰۱۰) وەك مامۇستا لە قوتابخانەى (ناقوبانى خواروو- پەروەردەى شەقلاۋە) لە وەزارەتى پەروەردە دامەزراوہ. • دواتر لە سالى (۲۰۱۱) پاژەى گواستراوہتەوہ بۆ بەشى زمانى كوردى- كۆلىژ پەروەردەى بنەپەرتى- زانكۆى سەلاھەددىن- وەزارەتى خويىندى بالاً و توپىنەوى زانستى و وەك (يارىدەدەرى توپىزەر - معيد) دەستبەكاربووہ. • دواتر لە سالى (۲۰۱۴) دەستى بە خويىندى ماستەر كردووہ، لە زانكۆى راپەرىن - فاكەلتى پەروەردەى قەلادى- بەشى زمانى كوردى . • لە ۲۰۱۶/۶/۴ گفتوگۆى نامەكەى بەناونىشانى (شېۋازى شىعەرى ھاۋچەرخى كوردى - كرمانجى ناوہپاست - لە سالانى ۱۹۸۰-۱۹۹۱) دا) كراوہ و بە پەلى (زۆرباش) وەرگىراوہ و بروانامەى (ماستەر)ى لە ئەدەبى ھاۋچەرخى پىيەخشاوہ. • لە رۆژنامە و گۇقارەكان چەند وتارىكى لە بوارى (كۆمەلايەتى، رۆشنىبىرى، پەروەردەى، ئەدەبى) بلاۋكردۇتەوہ .</p>	<p>۵- يەكەى خويىندىن بە سەمات لە ھەفتەيەك ۶- ژمارەى كاركردن ۷- كۆدى كۇرس ۸- پروفائەلى مامۇستا</p>

<ul style="list-style-type: none"> • له ماوهی کارکردنیدا به شداربووه له چهندين خول: له وانه (توانستی کومپیوتەر، زمانی ئینگلیزی، ریځاکانی سهرکه وتن له ژبان، پیځه یاندنی سهرکرده، زمانی فارسی، ریځاکانی وانه ووتنه...) • ئەندامه له چهندين کۆمه له و دهستهی ریکخراوهی حکومی / ناحکومی. • دووسال له ماموستا بووه له بهشی زمانی کوردی - کۆلیژی پهروردهی بنه پرتی - زانکۆی سه لاهه ددین - ههولیر • له ۱۱ / ۱۰ / ۲۰۱۸، نازناوی زانستی (ماموستای یاریده ده) ی پیبه خشراره. • قوتابی دکتۆرایه له کۆلیژی پهرورده - ههولیر. 	
<p>پیناسه ی ره وانبیژی له گهل پیناسه بو هه مو زانسته کانی ره وانبیژی بو هه ر یه ک له زانسته کان چهن د هونه ریک وه رگرتوه بو نمونه له زانستی.</p> <p>له جوانکاری واتایی دا وه کو (دژیه ک ، به رانه ری، موشاکه له، جیگورین، تینیشان، لیکردنه وه، کوکردنه وه، دابه ش کردن، له ف ونه شر، موباله غه، جوانی بایس، خولمه کردن، هه لگه رانه وه، ته و جیه، ته فسیر)</p> <p>له زانستی دووه مدا رونبیژی و پیناسه که ی باسه کانی رونبیژی وه کو لیکچواندن پیناسه و بنه رت و جوره کانی، خوازه پیناسه جوره کانی، خواستن.</p> <p>له زانستی سییه م دا واتاناسی، وهونه ره کانی وه کو هه وال و جوره کانی، دارشتن و جوره کانی وه کو دارشتنی داخواری دارشتنی بیله داخواری، فرمان، نه هیشتن، پرسیار، خوزی، بانگکردن. پیشخستن و داخستن، جیاکردنه و به ستنه وه، یه کسان، کورتبری.</p>	<p>۹. وشه سهره کییه کان</p>
<p>۱۰. بابته که: ره وانبیژی به له م وانه دا باس زاراهه و پیناسه ی ره وانبیژی، میژوی ره وانبیژی دواتر باسی هه رسی زانسته کانی ره وانبیژی ده که ین له گهل هونه ره کانی له م سی زانسته که هه ر یه که یان له چهن د هونه ریکی سهر به خو پیکه اتوون له م هونه رانه پیناسه یان بو ده که ین دواتر به نمونه ی شیعی هونه ره کان دیاره که ین.</p> <ul style="list-style-type: none"> • گرنگی خویندنی کۆسه که بو ناسینی ره وانبیژی و له وه هونه رانه ی له دهقی شیعی دا به کاره اتوون، شاره زابونی قوتابیان له سه ر له وه هونه ره ره وانبیژیانه. • ره وانبیژی وه کو بابته تیکی گرنگ پیویسته قوتابیان به شیوه یه کی باش شاره زایی له سه ری په یدا بکه ن. • به لای منه وه گرنگی بابته که ده رخستنی له وه هونه رانه یه که شاعیر له شیعه کانی دا به کاره ییناون. • زاین و تیگه یشتنی یویست بو دابین کردن هه لی کار. 	
<p>۱۱. ناما نهجه کانی کۆرس:</p> <p>ناساندنی زاراهه ی جوانکاری ورونبیژی واتاناسی له وه هونه رانه ی که له م سی زانسته دا هه ن پیناسه ی له م هونه رانه و نمونه ی شیعی له سه ر له م هونه رانه. تاکو قوتابی زیاتر زانیاری وه رگریت له سه ر ره وانبیژی و بابته که کانی. ناما نهجیکی دیکه ش خویندنی ره وانبیژی وه کو زانستیک، ههروه ها باس کردن هونه ره کانی هه رسی زانسته که.</p>	
<p>۱۲. نه رکه کانی قوتابی:</p> <p>ناماده بوونی قوتابی به به رده وهامی. به شداریکردن له وانه دا به پرسیارو گفتمو گو کردن دروستکردنی را پورت و به شداریکردن له تاقیکردنه وه.</p>	
<p>۱۳. ریځه ی وانه و تنه وه:</p> <p>به مه بهستی و تنه وه ی کورس بو که که چهن دین ریځا و شیواز به کارده هیتم بو فیژکردنی قوتابی وه ک:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ریځای وانه و تنه وه (طریقه المحاضرة). • ریځای گفتمو گو (طریقه المناقشة). 	

- ریځای پرسینه وه (طریقه الاستجواب).
- بۆ وتنه وهی بابه ته که چن دین نامرزی فیتر کردن به کار دهینترین وهک :
- به کارهینانی داتاشو بو نیشان دانی نه و پاورپوینتانهی تاییه تن به بابه تی کورس بوکه که.
- به کارهینانی واید بورد - ته خته بۆ نویسی خاله گرنگه کان.
- ه کارهینانی چن دین باس و توژیینه وه له ئاسته جوراوجوره کان و شلوقه کردنییان له لایه نی بابه تی و هونه ری .

۱۴. سیسته می هه لسه نگاندن:

هه لسه نگانندی قوتاییان به مه بهستی زانینی ئاستی فیرونیانه ، نه مهش له ریځای تاقیکردنه وهی رۆژانه و مانگانه و تاقیکردنه وهی کوتایی وهرز.

به گشتی نمره کان بۆ ههر کورسیک له سه ر (۱۰۰)ه، نه ویش به م شیویه دابهش ده کریت:

- تاقیکردنه وهیه که له ههر کورسیک: = (۳۰) نمره له کۆی گشتی .
- به شداری و چالاکی و ناماده بوون و تاقیکردنه وهی رۆژانه: (۱۰) نمره له کۆی گشتی .
- تاقیکردنه وهی کوتایی وهرزی خویندن: (۶۰%) نمره له کۆی گشتی.

$$۱۰۰ = ۶۰ + ۱۰ + ۳۰$$

۱۵. نامانجی سه رهکی کۆرسه که: ناسینی چه مک و پیناسه و هونه رهکانی رهوانیژی یه.

۱۶. لیستی سه رچاوه کان:

۱. نه ده بی کوردی ولیکولینه وه له نه ده بی کوردی، عه لانه ددین سه جادی / ۱۹۶
۲. به هاری رهوانیژی (واتاناسی - روونیژی - جوانکاری)، موحسین نه حمهد مسته فا / ۲۰۱۳.
۳. جوانکاری له نه ده بی کوردیدا، سه ید نه حمهد پارسا.
۴. جوانکاری له شیعری نویی کوردی، ئیدریس عه بدوللا / ۲۰۱۲.
۵. خوشخانی، عه لانه ددین سه جادی / ۱۹۸۶.
۶. رهوانیژی له نه ده بی کوردی دا، به رگی دووم جوانکاری، عه زیز گهردی / ۱۹۷۵
۷. رهوانیژی له نه ده بی کوردی دا، به رگی سییه م واتاناسی / ۱۹۷۹
۸. رهوانیژی له نه ده بی کوردی دا، به رگی یه که م روونیژی، عه زیز گهردی / ۱۹۷۲
۹. روونیژی له شیعری مه حوی دا، هه ژار فه قی سلیمان.
۱۰. روونیژی له نه ده بی کوردیدا، سه ید نه حمهد پارسا.
۱۱. زانستی رهوانیژی نه ده بی (رونیژی)، حه عفه ر قاره مانی، ۱۳۵۶.
۱۲. هونه ری رهوانیژی له شیعری نالی دا، عه بدولسه لام سالار عه بدولتره حمان، نامه ی ماسته ر / ۲۰۰۰
۱۳. لایه نه رهوانیژییه کان له شیعری کلاسیکی کوردی دا به نمونه ی حه مدی وحاجی قناری کوی، ئیدریس عه بدوللا / ۲۰۱۱.
۱۴. وینه ی روونیژی له (دیوانی شه هید به ته نیا پاسه ده کات) قوبادی جه نی زاده، ده ریا جه مال هه ویز، نامه ی ماسته ر / ۱۹۹۱.
۱۵. وینه ی روونیژی له شیعری کلاسیکی کوردی دا به نمونه ی جزیری ونالی، نه وزه ت نه حمهد عوسمان، نامه ی ماسته ر / ۱۹۹۱.
۱۶. فه لسه فه ی رهوانیژی، ئیدریس عه بدوللا، ۲۰۲۲.
۱۷. فنون بلاغیه (البیان والبدیع، احمد مه تلوب، ۱۹۷۵

ناونيشانى بابەتەكان	هەفتەكان
<p>پېناسە، مېژوو، شوناس: رەوانبېژى پايەكانى رەوانبېژى : (رۈونبېژى، جوانكارى، واتاناسى)</p>	<p>يەكەم</p>
<p>يەكەم: رۈونبېژى: جۆرەكانى رۈونبېژى: يەكەم: لىكچوواندىن (تەشبيھ): ئەوزارەكانى لىكچوواندىن: • بىنەرەتەكانى لىكچوواندىن: ۱-بىنەرەتى سەرەكى لىكچوواندىن أ - لىيچوو ب - لەوچوو ۲- بىنەرەتى ناسەرەكى لىكچوواندىن أ - ئەوزار ب - رۈوى لىكچوون • مەبەستەكانى لىكچوواندىن • جۆرەكانى لىكچوواندىن دووم: خواستن بىنەرەتەكانى خواستن • خواستى ئاشكرا: • خواستى دركاو: سېيەم: خوازە و جۆرەكانى: چوارەم: دركە و مەبەستەكانى:</p>	<p>دووم سېيەم چوارەم</p>
<p>دووم: جوانكارى: (وشە و واتا): ❖ يەك: ھونەرەكانى جوانكارى وشەيى يەكەم: رەگەزدۆزى: يەك: رەگەزدۆزى تەواو دوو : رەگەزدۆزى ناتەواو ۱- رەگەزدۆزى ناتەواوى جودا ۲- رەگەزدۆزى ناتەواوى رەھا ۳- رەگەزدۆزى ناتەواوى زىاد ۴- رەگەزدۆزى ناتەواوى ھاوكېشى ۵- رەگەزدۆزى ناتەواوى پېچەوانەيى ۶- رەگەزدۆزى ناتەواوى كەرتى دووم: ھېنانەوہ: سېيەم: گىرپانەوہ: چوارەم: گەرانەوہ:</p>	<p>پېنچەم</p>

	<p>پېنجەم: پاتكردنه‌وه: ھەوتەم: لىيوەرگرتن: ھەشتەم: تىكھەلكىش:</p> <p>❖ دوو: ھونەرەكانى جوانكارى واتايى : يەكەم: دەستپىكى دلگىر: دووھم: كۇتايى دلگىر: سىيەم: دژيەك: دژيەكى فەرھەنگى: دژيەكى نافەرھەنگى: چوارەم: بەرانبەرى: پېنجەم: جوانى بايس: شەشەم: بادانەوہ: ھەوتەم: لىككردنەوہ: ھەشتەم: وەصف: نۆيەم: لۆمەكردن: دەيەم: فرەواتايى</p>	<p>شەشەم</p> <p>ھەوتەم</p>
<p>..... ماوەى راھىنانى قوتابىيان ئە قوتا بخانەكاندا.....</p>	<p>ھەشتەم - نۆيەم دەيەم - يازدەيەم</p>	
<p>سىيەم: واتاناسى:</p> <p>دەرۋازەيەك بۇ واتاناسى باسەكانى واتاناسى يەك: رستە مەبەستەكانى: يەكەم: ھەوال و جۆرەكانى: دووھم: داخوازىي و جۆرەكانى سى: پىرسىارىي و جۆرەكانى : چوار: سەرسورمان و جۆرەكانى: پېنج: خۇزگەيى: دوو: كورتچى يەكەم: كورتچى بە لاگردن دووھم: كورتچى كورتكردنەوہ (ايجاز قصر) سى: درىژبى:</p>	<p>دوازدەيەم</p> <p>سىزدەيەم</p>	
<p>تاقىكردنەوہى مېتىرم (۳۰) نمرە</p>	<p>چواردەيەم</p>	
<p>تاقىكردنەوہى كۆرسى يەكەم (۶۰) نمرە</p>		
<p>ئامانجىمان ناساندنى رەوانبىژى و پىناسە و تاييەت مەندىيەكانىيەتى، ھىنانەوہى نمونەى شىعەرىيە بۇ ئەو ھونەرەئەى كەئە شىعەرى كوردى دا رەنگىيان داوہتەوہ.</p>		

١٩. تاقیکردنه وه کان : نموویه ک له فۆرمی تاقیکردنه وه :

بابهت : رهوانیژی
پیکهوت : / / ، پۆژ :
ماوهی تاقیکردنه وه : (کاتژمێر)

سه رۆکایهتی زانکۆی سه لاهه ددین / هه ولێر
کۆلیژی په ره ره ده ٠ شه قلاوه
به شی زمانی کوردی

١. پیناسه ی نه وه هونه رانه ی خواره وه بکه به نمونه ی شیعی یه وه؟

٢. نه م بوشاییانه ی خواره وه پریکه ره وه؟

٣. نه م دیره شیعرانه دا هونه ره کان دیار بکه؟

٢٠. تیپینی تر: تیپینی :

ره نگه به هۆی پیویستی بونی بابته که گۆرانکاری له کۆرسبوکه بکریت ، له م حالته شه دا به ره له وه لایه نی په یوه ندیدار و قوتاییان
له گۆرانکارییه که و هۆکاره که ی تاگاداره کرینه وه.

٢١. پیندا چوونه وه ی هاوهل